

Bozóki Boglárka

Az agrárdiplomácia szerepe a globális fehérjenövény-kereskedelemben, különös tekintettel a szójára

A jelenleg zajló háborúk és konfliktusok, továbbá az infláció miatt a világgazdaság rendkívül érzékeny, az érzékelhető és egyre növekvő politikai feszültség pedig jelentős kihívások elé állítja a mezőgazdasági termelés és az élelmiszerexport helyzetét, az így realizálódó drágulás mihamarabbi lépéseket igényel. Mindez azt jelenti, hogy a jövőben számolhatunk az állati eredetű élelmiszerek árának jelentős növekedésével, ezért táplálkozásunk során jelentősen csökkentenünk kell ezek arányát. Növelni érdemes azonban a növényi alapú termékek mennyiségét az ellátási láncban, valamint a különböző iparágakban.

Hazánkban a fehérjeimport-függőséget enyhítő kutatások rendkívül időszerűek, hiszen az Európai Unió takarmányozási rendszerében az intenzív állattenyésztés több, magas fehérje tartalmú takarmányt igényel. A humán élelmezést lefedő-, illetve a takarmányfehérje-önellátás belátható időn belül nem lehet reális célkitűzés, megfelelő lépésekkel a magas importfüggés azonban csökkenthető. Ennek érdekében kiemelkedő jelentőséggel bír az agrárdiplomácia, mint a külpolitika egyik eszközének szerepvállalása a különböző fehérjenövények (szója, lucerna, csillagfűrt, lóbab, borsó, mungóbab, csicseriborsó) világszintű kereskedelmében és az ellátás zavartalan biztosításában. Az agrárdiplomácia célja ugyanis az agrárgazdasági érdekek védelme és előmozdítása a nemzetközi szinten, ennek révén egy ország képes erősíteni mezőgazdasági termékeinek exportját, tárgyalásokat folytatni mezőgazdasági szabályozásokról és piaci hozzáférésekről, továbbá támogatni a modern mezőgazdasági technológiák és innovatív megoldások cseréjét más országokkal.

Jelen kutatás célja az agrárdiplomácia és a fehérjenövény-kereskedelem összefüggéseinek elemzése, különös tekintettel a hazai és nemzetközi trendekre. Hipotézisem szerint ugyanis a nemzetközi agrárkereskedelem színterén kiemelkedő szerep jut a diplomácia, mint tudatos és szervezett tevékenység számára. Az országok közötti strukturált és célorientált együttműködés feltárása elősegítheti a témával kapcsolatos megismertetést és mélyeb megértést, figyelembe véve a környezeti és fenntarthatósági szempontokat.

Az agrárdiplomácia és a fehérjenövények kereskedelmének kapcsolata szekunder kutatással kerül bemutatásra a dolgozatban, ez ugyanis elengedhetetlen ahhoz, hogy mélyebb rálátást kapjunk a releváns szakirodalom aktuális állapotára. Ezen alapulva a primer kutatás egy

kérdőíves felmérésre épül, amelyet gondosan válogatott részvevőkkel végeztünk el, biztosítva ezzel a kutatás magas minőségét és reprezentativitását. A dolgozatban részletesen értékelésre kerülnek az empirikus kutatás eredményei, amelyek átfogó betekintést nyújtanak a vizsgált témába. Ennek során sugárdiagrammot és SWOT-analízist készítettünk.

A dolgozat főbb megállapítása, továbbá az elvégzett SWOT-analízis alapján elmondható, hogy az agrárgazdaságunk erősségei közül kiemelkedik a génmódosított fajták termesztésének tiltásából fakadó, potenciálisan magasabb árús a nyugati piacokon, továbbá a magas minőségű termékek és a termeléshez kötött támogatások gazdasági előnye. Gyengeségként ugyanakkor megjelenik a nagyfokú importfüggőség és az alacsony termésátlagokból adódó versenyképesség csökkenése. Lehetőségként felvetődik az ellenálló, magas hozamú fajták nemesítése és az előállítási költségek csökkentése, míg a veszélyek és kockázatok között szerepel a világpiacon instabilitás, valamint a napjaink nehézségei okozta negatív hatás.

A kutatási terület felvetését gyakorlati tapasztalataim, továbbá a szakirodalmakban feltárt ismeretek és hiányosságok eredményezték. A vonatkozó kutatások száma nem elégséges, a témával kapcsolatos ismeretek is csupán részlegesek, nem pedig rendszerszintűek. Az dolgozat jelentőségét nagymértékben növeli a tény, hogy csak kevés, hasonló áttekintő értekezés született eddig, amely az agrárdiplomácia, mint kiemelkedő nemzetközi tevékenység és a fehérjenövény-kereskedelem kohézióját tárgyalná.

A kutatás eredményeinek felhasználása hozzájárulhat a jövőbeli tendenciák megértéséhez és formálásához, elősegítve ezzel az agrárdiplomácia területén megvalósuló innovációkat és a hatékonyabb, fenntartható kereskedelmi stratégiák kidolgozását.